

LIETUVOS RESPUBLIKOS IR TURKIJOS RESPUBLIKOS TEISINIO IR TEISMINIO BENDRADARBIAVIMO KOMERCINĖSE IR CIVILINĖSE BYLOSE SUTARTIS*

Susitariančiosios Šalys – Lietuvos Respublika ir Turkijos Respublika,
Gerbdamos Šalių suverenumą bei lygiateisiškumą,
Siekdamos skatinti abipusį teisinį bendradarbiavimą civilinėse ir komercinėse bylose,
s u s i t a r è:

I SKYRIUS TEISINIS BENDRADARBIAVIMAS CIVILINĖSE IR KOMERCINĖSE BYLOSE

1 straipsnis

Vienos Susitariančiosios Šalies piliečiai kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje savo asmeninių ir turtinių teisių atžvilgiu naudojami tokia pat teisine gynyba kaip ir tos Susitariančiosios Šalies piliečiai.

2 straipsnis

Vienos Susitariančiosios Šalies piliečiai, siekdami apginti savo teises bei interesus, turi teisę laisvai ir nekliudomai kreiptis į kitos Susitariančiosios Šalies teismus bei kitas teises įstaigas. Jie, tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir Susitariančiosios Šalies piliečiai, turi teisę dalyvauti nagrinėjant bylas, kreiptis į notariatus, teikti prašymus, paduoti ieškinius ir bei apskūsti teismo sprendimus.

3 straipsnis

Šios Sutarties kontekste „civilinės bylos“ turi būti suprantamos kaip „komercinės“.
Šios Sutarties nuostatos fizinio asmens statuso bylose turi būti taikomos taip, kad neprieštarautų prašomos Šalies nacionalinei teisei.

4 straipsnis

Šio skyriaus nuostatos taikytinos ir juridiniams asmenims, turintiems buveinę vienoje iš Susitariančiųjų Šalių ar jiems suteikta tokia teisė pagal Susitariančiosios Šalies Konstituciją, nacionalinę teisę bei viešąją tvarką. Juridinių asmenų subjektiškumas reguliuojamas pagal Susitariančiosios Šalies, kurios teritorijoje jie turi savo buveinę.

5 straipsnis

Teisinis bendradarbiavimas civilinėse ir komercinėse bylose apima teismo dokumentų ar pavedimų įteikimą, vykdymą, turto įvertinimą ir patikrinimą, proceso šalių, ekspertų, liudytojų apklausą.

6 straipsnis

Negalima reikalauti iš vienos Susitariančiosios Šalies juridinio ar fizinio asmens, atvykusio į kitos Susitariančiosios Šalies teisėsaugos instituciją, garantinio rašto, užstato ar kitokio

* Ratifikuota Lietuvos Respublikos Seime 1996 m. vasario 6 d.

pasizadėjimo atlyginti teismo išlaidas remiantis vien tuo, kad jis yra užsienio fizinis ar juridinis asmuo, neturi pastovios gyvenamosios vietos, būsto ar savo buveinės tos Šalies teritorijoje. Ši taisyklė taikoma taip pat ir visiems kitiems mokėjimams, privalomiems paduodant pareiškimus ar prašymus teisinėms institucijoms.

7 straipsnis

1. Dokumentas, kurį vienos Susitariančiosios Šalies teritorijoje surašė šios Šalies kompetentingos institucijos ir yra laikomas oficialiu, kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje bus pripažįstamas oficialiu be jokio kito patvirtinimo.

2. Dokumentas, surašytas vienos Susitariančiosios Šalies teritorijoje ar pagal jos nacionalinę teisę patvirtintas kompetentingų institucijų, bus pripažįstamas, nereikalaujant jų legalizacijos, kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje. Ši taisyklė taip pat taikoma ir asmenų parašams privačiuose dokumentuose, patvirtintuose pagal Susitariančiosios Šalies nacionalinę teisę.

3. 2 dalies nuostatos taikomos dokumentų, kurie yra patvirtinti Susitariančiosios Šalies kompetentingų institucijų, nuorašams.

4. Rimtų abejonių dėl dokumentų tapatybės atveju šiuos dokumentus turi patikrinti kompetentinga institucija.

8 straipsnis

1. Vienos Susitariančiosios Šalies fiziniai ir juridiniai kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje naudojami tokia pat teisine gynyba kaip ir tos Susitariančiosios Šalies fiziniai ir juridiniai asmenys.

2. Pavedimai suteikti teisinę pagalbą turi būti vykdomi nedelsiant.

3. Jokie mokesčiai, susiję su pavedimo suteikti teisinę pagalbą perdavimu, gavimu ar svarstymu, negali būti reikalaujami.

9 straipsnis

1. Civilinės būklės liudijimus dėl pareiškėjo turtinės ir šeimyninės padėties išduoda tos Susitariančiosios Šalies kompetentinga institucija, kurios teritorijoje pareiškėjas turi nuolatinę gyvenamąją vietą ar rezidenciją.

2. Jeigu Susitariančiosios Šalies pilietis gyvena trečiojoje Valstybėje, civilinės būklės liudijimus ir kitus dokumentus išduoda trečiojoje Valstybėje esanti diplomatinė ar konsulinė Susitariančiosios Šalies įstaiga.

3. Tuo atveju, kada yra prašoma nemokamos teisinės pagalbos ar nemokamo teismo proceso, Susitariančiosios Šalies teisminė institucija gali pareikalauti kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingo organo papildomos informacijos apie jos pilietį.

4. Kartu su nemokamos juridinės pagalbos prašymu gali būti perduodamas ir teisinės gynybos prašymas.

10 straipsnis

1. Prašymas suteikti nemokamą juridinę pagalbą perduodamas per Susitariančiosios Šalies, kurios piliečiu yra pareiškėjas, kompetentingas institucijas. Kartu su prašymu sutinkamai su 8 ir 9 straipsnių nuostatomis kitai Susitariančiajai Šaliai perduodami ir civilinės būklės liudijimai bei kiti dokumentai.

2. Prašymas suteikti juridinę pagalbą taip pat gali būti perduodamas ir per Susitariančiosios Šalies diplomatinės ar konsulinės įstaigas, tačiau tik tuo atveju, jeigu Susitariančiosios Šalies pilietis gyvena trečiojoje Valstybėje.

3. Suteikta nemokama juridinė pagalba bus taikoma visuose procedūriniuose veiksmuose konkrečios bylos nagrinėjimo teisminėse institucijose metu.

11 straipsnis

1. Rašytinį prašymą suteikti teisinę pagalbą vienos Susitariančiosios Šalies kompetentinga teisminė institucija perduoda kitos Susitariančiosios Šalies kompetentingai institucijai. Šiame prašyme turi būti nurodyta:

- a) prašymą pateikiančios įstaigos pavadinimas;
- b) jeigu yra galimybė – įstaigos, kuriai pateikiamas prašymas, pavadinimas;
- c) prašomų procesinių veiksmų pobūdis ir trumpas faktų aprašymas;
- d) šalių vardai ir pavardės, pavadinimas, pilietybė, užsiėmimas, nuolatinė gyvenamoji vieta arba buveinė; jų įgaliotų atstovų pavardės ir adresai;
- e) teisminis veiksmas, kuris turi būti atliktas;
- f) fizinių ar juridinių asmenų, kurie turi būti apklausti, vardai, pavardės, pavadinimai ir adresai;
- g) klausimai, pateikiami fiziniams ar juridiniams asmenims, kurie turi būti apklausti, arba juridiniai įvykiai, kurie turi būti nustatyti apklausos metu;
- h) dokumentai arba kitos materialinės vertybės, kurios turi būti patikrintos;
- i) specialūs metodai ar procedūros, kurios turi būti vykdomos atliekant pavedimą, sutinkamai su 12 straipsniu;
- j) būtini papildomi duomenys apie pavedimo dalyką, o dokumentų įteikimo atveju – gavėjo adresas bei dokumentų pobūdis ir esmė.

12 straipsnis

1. Įstaiga, kuriai adresuotas pavedimas suteikti teisinę pagalbą, jį vykdydama vadovaujasi savo valstybės nacionaline teise tiek vykdymo būdo ir procedūrų, kurių prašoma laikytis, tiek ir prievartos priemonių, kurias prašoma taikyti, atžvilgiu. Tačiau pavedimą pateikusios įstaigos prašoma, ji gali taikyti jos nurodytą vykdymo būdą bei procedūrą, jeigu tai neprieštarauja jos valstybės nacionalinei teisei.

2. Prašymą pateikiančiai Šaliai pageidaujant, ji informuojama apie procesinių veiksmų atlikimo vietą ir laiką, tuo siekiant, kad visos suinteresuotos šalys ir jų atstovai galėtų dalyvauti.

3. Jei įstaiga, kuriai adresuotas pavedimas, nekompetentinga jį vykdyti, ji persiunčia pavedimą kompetentingai įstaigai ir praneša apie tai pateikusiai pavedimą įstaigai.

4. Pavedimas suteikti teisinę pagalbą turi būti vykdomas nedelsiant.

13 straipsnis

Pavedimas suteikti teisinę pagalbą gali būti nevykdomas, jeigu:

- a) pavedimo įvykdymas nėra prašomos Susitariančiosios Šalies teisminių institucijų kompetencijoje, ar
- b) tai prieštarauja ir gresia prašomos Susitariančiosios Šalies suverenitetui, saugumui, viešajai tvarkai ar moralei.

14 straipsnis

1. Įstaiga, kuriai pateikiamas prašymas, įteikia dokumentus pagal jos valstybės nacionalinę teisę, jeigu įteikiamieji dokumentai surašyti šios Šalies valstybine kalba arba prie jų pridėtas patvirtintas vertimas į anglų kalbą. Kitais atvejais jie įteikiami gavėjui tik tuo atveju, jei jis sutinka juos priimti.

2. Pavedimą pateikusios Šalies pageidavimu dokumentai gali būti įteikiami laikantis specialių taisyklių, jei tai neprieštarauja Susitariančiosios Šalies, kuriai pateiktas prašymas, nacionalinei teisei.

15 straipsnis

1. Jeigu prašyme apklausti fizinį ar juridinį asmenį ar įteikti dokumentą nurodytas adresas paaiškėjo esąs ne visas ar netikslus, įstaiga, kuriai pateikiamas prašymas, imasi visų būtinų priemonių tiksliam adresui nustatyti.

2. Jeigu įstaiga, kuriai pateiktas prašymas, yra nekompetentinga įteikti dokumentus, ji ex officio perduoda dokumentus kompetentingai institucijai ir apie tai informuoja prašančiąją Šalį.

3. Jeigu prašoma institucija, nežiūrint priemonių pagal šio straipsnio 1 dalį, kurių ėmėsi tiksliam adresui nustatyti, negali nustatyti tikslaus gavėjo adreso, ji turi teisę prašyti papildomos informacijos. Tuo atveju, kai prašoma institucija tokios informacijos negauna ar negali įvykdyti pavedimo, ji dokumentus grąžina prašančiajai institucijai.

16 straipsnis

Dokumentų įteikimas atliekamas pagal Susitariančiosios Šalies, kuriai pateiktas prašymas, įstatymus. Įstaiga, kuriai pateiktas prašymas, turi patvirtinti įteikimo faktą; patvirtinime turi būti nurodytas įteikimo laikas ir vieta, taip pat asmuo, kuriam įteiktas dokumentas bei jo ryšys su adresatu.

17 straipsnis

Susitariančiosios Šalys turi teisę įteikti dokumentus savo piliečiams, esantiems kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje, per savo diplomatinės atstovybes ar konsulines įstaigas, jeigu pastarieji sutinka juos priimti.

18 straipsnis

Pavedimo pagal šią Sutartį suteikti teisinę pagalbą įvykdymas sukelia tokias pačias teisines pasekmes, kokios būtų kilusios, jeigu teisinius veiksmus atliktų pati prašančioji institucija.

II SKYRIUS SPRENDIMŲ CIVILINĖSE IR KOMERCINĖSE BYLOSE PRIPAŽINIMAS IR VYKDYMAS

19 straipsnis

1. Susitariančiosios Šalys, šios Sutarties nustatyta tvarka pripažįsta ir vykdo kitos Susitariančiosios Šalies teritorijoje priimtus šiuos sprendimus:

- a) teismo sprendimus civilinėse ir komercinėse bylose,
- b) teismo sprendimus dėl žalos atlyginimo baudžiamosiose bylose,
- c) arbitražinius sprendimus civilinėse ir komercinėse bylose.

2. Įsigaliojus šiai Sutarčiai, sprendimais yra laikomi galutiniai teismo sprendimai civilinėse ir komercinėse bylose. Šio straipsnio 1 dalies subparagrafe „a“ minimi sprendimai gali būti pripažįstami ir vykdomi tik tuomet, jeigu teisiniai santykiai, susiję su tokiu sprendimu, kilo įsigaliojus šiai Sutarčiai.

3. Sprendimai, susiję su civilinės būklės faktų nustatymu, gali būti pripažįstami net ir tuomet, jeigu jie buvo priimti iki įsigaliojant šiai Sutarčiai.

20 straipsnis

Sprendimai, išvardyti šios Sutarties 19 straipsnyje, gali būti pripažįstami ir vykdomi tik tuomet, jeigu:

a) vienoje iš Susitariančiųjų Šalių priimtas sprendimas yra galutinis ir gali būti vykdomas pagal tos Šalies nacionalinę teisę,

b) teismas, priėmęs sprendimą, pagal Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma sprendimą pripažinti ir vykdyti, nacionalinę teisę yra laikomas žinybingu nagrinėti bylą,

c) bylą pralaimėjusi šalis (bylos šalis), pagal Susitariančiosios Šalies, kurios teritorijoje buvo priimtas sprendimas, nacionalinę teisę, turėjo visas galimybes pateikti savo argumentus (atsikirtimus),

d) proceso šalims nebuvo atimta teisė gintis, buvo pranešta apie teismo posėdį bei proceso šalių neveiknumo pateikti ieškinį ar gintis atveju jiems buvo suteikta galimybė būti atstovaujamiems,

e) Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma sprendimą pripažinti ir vykdyti, teritorijoje nebuvo priimtas galutinis sprendimas dėl ginčo tarp tų pačių proceso šalių, dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu,

f) Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma sprendimą pripažinti ir vykdyti, teritorijoje nėra nagrinėjama tokia pati byla tarp tų pačių proceso šalių, dėl to paties dalyko bei tuo pačiu pagrindu,

g) jeigu yra būtina pagal Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, nacionalinę teisę, patvirtinti sprendimą, jis gali būti pripažįstamas ir vykdomas tik tuomet, jeigu:

1. sprendimas yra priimtas tinkamai;

2. Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma sprendimą pripažinti ir vykdyti, nacionalinė teisė iš esmės nesiskiria nuo kitos Susitariančiosios Šalies teisės;

h) toks sprendimas neprieštarauja Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma sprendimą pripažinti ir vykdyti, pagrindiniams teisės principams, viešajai tvarkai ar moralei.

21 straipsnis

1. Prašymas pripažinti ir vykdyti sprendimą gali būti tiesiogiai perduodamas sutinkamai su šios Sutarties 1 ir 4 straipsniais kompetentingoms Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, institucijoms.

2. Kartu su prašymu turi būti perduodami šie dokumentai:

a) patvirtintas sprendimo nuorašas, o taip ir liudijimas, jog sprendimas yra galutinis ir gali būti vykdomas, tačiau išskyrus tuos atvejus, kada sprendime nurodyta, kad jis yra galutinis ir gali būti vykdomas,

b) dokumentas, liudijantis, jog pralaimėjusi proceso šalis, kuri nedalyvavo teismo posėdyje, buvo tinkamai informuota pagal nacionalinę teisę ir šalies neveiknumo gintis atveju jai buvo suteikta galimybė būti atstovaujamai,

c) dokumentai, išvardyti šio straipsnio „a“ ir „b“ paragrafuose turi būti pateikiami kartu su vertimu į Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma pripažinti ar vykdyti sprendimą, kalbą arba į anglų kalbą.

22 straipsnis

1. Sprendimai turi būti pripažįstami ir vykdomi pagal Susitariančiosios Šalies, kurios prašoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, nacionalinę teisę.

2. Vykdamas šią Sutartį, teisminė institucija, kurios prašoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, nenagrinės bylos iš esmės pakartotinai, bet patikrins, ar sprendimas atitinka šioje Sutartyje įtvirtintas sąlygas.

3. Vienos Susitariančiosios Šalies kompetentinga teisminė institucija, kurios prašoma pripažinti ir vykdyti sprendimą, priimtą kitos Susitariančiosios Šalies teisminės institucijos, gali prašyti šios Šalies Teisingumo ministerijos pateikti papildomą informaciją apie norminius aktus, tiesiogiai susijusius su konkrečia byla.

23 straipsnis

Šios Sutarties nuostatos, susijusios su sprendimų pripažinimu ir vykdymu, negali pažeisti Susitariančiosios Šalies taisyklių ir reikalavimų dėl pinigų ar turto, išieškoto vykdamas sprendimus, perdavimo užsienio valstybei.

III SKYRIUS PAGRINDINIAI PRINCIPAI

24 straipsnis

Šios Sutarties taikymo tikslais visi prašymai ar dokumentai turi būti patvirtinti tik prašančios kompetentingos institucijos spaudais ir parašais, be jokio kito panašaus patvirtinimo ar procedūros.

25 straipsnis

Vykdamas Sutarties I skyrių, nė viena iš Susitariančiųjų Šalių nereikalauja išlaidų, kurios kilo šių šalių teritorijose, atlyginimo; išskyrus:

- a) dėl užmokesčio ekspertams, kurie nėra valdininkai, ir honoraro už jų paruoštus raportus;
- b) dėl liudytojų išlaidų.

26 straipsnis

Susižinojimas, vykdamas šią Sutartį, atliekamas per Susitariančiųjų Šalių Teisingumo ministerijas, išskyrus atvejus, kai Sutartis numato kitaip.

Jeigu yra būtina, susižinojimas gali būti vykdomas ir per Susitariančiųjų Šalių diplomatines ar konsulines įstaigas.

27 straipsnis

Vykdamas šią Sutartį, prašymai suteikti teisinę pagalbą ir pridedami dokumentai surašomi prašymą pateikiančios Susitariančiosios Šalies kalba kartu su šių dokumentų vertimu į kitos Susitariančiosios Šalies kalbą arba anglų kalbą. Visi šie dokumentai surašomi dviem egzemplioriais.

28 straipsnis

Jeigu prašoma Susitariančioji Šalis negali ar atsisako suteikti teisinę pagalbą, nedelsdama turi pranešti prašymą pateikusiai Susitariančiajai Šaliai atsisakymo priežastis ir grąžinti jai pateiktus dokumentus.

29 straipsnis

Esant prašymui, Susitariančiosios Šalys keičiasi informacija apie savo įstatymleidystę, teisinę sistemą ir teismų praktiką.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

30 straipsnis

Sunkumai ar nesutarimai, kylantys vykdant šią Sutartį, bus sprendžiami diplomatinėmis priemonėmis.

31 straipsnis

Ši Sutartis turi būti ratifikuota. Susitariančiosios Šalys turi apsikeisti ratifikaciniais raštais. Ši Sutartis įsigalioja praėjus 30 dienų po ratifikacinių raštų apsikeitimo.

32 straipsnis

Ši Sutartis sudaroma neribotam laikotarpiui. Kiekviena Susitariančioji Šalis turi teisę denonsuoti šią Sutartį, pranešdama apie tai kitai Susitariančiajai Šaliai.

Denonsavimas įsigalioja praėjus šešeriems mėnesiams po to, kai kita Susitariančioji Šalis gavo pranešimą apie denonsavimą. Tai patvirtindami, žemiau pasirašiusieji, Susitariančiųjų Šalių Įgalioti, pasirašė šią Sutartį bei patvirtino spaudais. Sudaryta Stambule 1995 m. spalio 20 d. 3 egzemplioriais, kiekvienas lietuvių, turkų ir anglų kalbomis. Visi šie tekstai turi vienodą galią. Esant Sutarties nuostatų aiškinimo skirtumams, Susitariančiosios Šalys vadovausis anglišku tekstu.

LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

TURKIJOS RESPUBLIKOS VARDU
